

ZARZĄDZENIE

Dnia 27 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **M.C.**,

na posiedzeniu w dniu 27 października 2023 r.,

w przedmiocie sygnalizacji wznowienia postępowania zakończonego zarządzeniem upoważnionego sędziego del. do Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 14 maja 2019 r., sygn. akt II AKa 110/18, o wyznaczeniu obrońcy z urzędu,

na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 542 § 3 k.p.k. a *contrario*

zarządził

stwierdzić niedopuszczalność – z mocy ustawy – prowadzenia z urzędu postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Upoważniony sędzia – SSR del. do SA w Rzeszowie R.P. – w dniu 14 maja 2019 r., w sprawie o sygn. akt II AKa 110/18, zarządził wyznaczyć skazanemu M.C. obrońcę z urzędu celem sporządzenia i podpisania kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 lutego 2019, sygn. akt II AKa 110/18, ewentualnie poinformowania na piśmie Sądu o braku podstaw do wniesienia kasacji (k. 2180). Wyznaczony obrońca z urzędu przedłożył opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji (k. 2189). Wspomniany powyżej wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie był ostatecznie przedmiotem kontroli kasacyjnej na skutek kasacji wniesionej na niekorzyść skazanego przez prokuratora (k. 2124-2137), a także Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k. (k. 2213-2226). Obie kasacje

zostały oddalone jako oczywiście bezzasadne postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2020 r., sygn. akt IV KK 436/19.

Obecnie skazany na podstawie art. 9 § 2 k.p.k., art. 540 § 3 k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wystąpił z „wnioskiem” o wznowienie postępowania zakończonego ww. zarządzeniem o wyznaczeniu obrońcy argumentując, że przedmiotowe zarządzenie wydał SSR del. do SA w Rzeszowie R.P. „który został powołany z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości podsekretarza stanu delegacji na czas nieokreślony, a więc niezgodnego z prawem na tle prawa praworządności”. Pismo skazanego (k. 4-7 akt SN) zostało potraktowane jako sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu.

Należało stwierdzić, co następuje.

Wznowienie postępowania z powodu uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.) Tym samym strona procesowa nie ma możliwości złożenia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na wystąpienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Pismo strony wskazujące na uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. może być potraktowane wyłącznie jako sygnalizacja do podjęcia czynności z urzędu w trybie art. 9 § 2 k.p.k. M.C., pomimo tego, że zatytułował swoje pismo jako „wniosek”, wprost powołuje się na art. 9 § 2 k.p.k., tak więc zostało ono potraktowane właśnie jako sygnalizacja konieczności wznowienia postępowania z urzędu.

Wznowienie postępowania, także na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k., jest w tej sprawie niedopuszczalne. Wznowić można wyłącznie „postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem”. M.C. domaga się wznowienia postępowania incydentalnego zakończonego zarządzeniem o wyznaczeniu obrońcy z urzędu. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, możliwe jest również wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym w pobocznym nurcie procesu, jednakże tylko pod warunkiem, że definitywnie zamyka rozpoznanie danej kwestii, wywołując trwałe skutki (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 września 2013 r., III KK 231/13; z dnia 5 kwietnia 2017 r., III KO 112/16). Do grupy postępowań podlegających wznowieniu niewątpliwie nie należy postępowanie incydentalne w

przedmiocie wyznaczenia obrońcy z urzędu. Postępowanie to nie wpływa trwale na sytuację prawną oskarżonego, jego wynik decyduje wyłącznie o możliwości realizacji formalnego aspektu prawa do obrony, tj. korzystania z pomocy obrońcy z urzędu. Decyzja procesowa kończąca to postępowanie, jeżeli jest negatywna, jest zaskarżalna (art. 81 § 1a k.p.k.), oskarżony może także wielokrotnie składać wnioski o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Oskarżony ma również prawo wnioskować o zmianę wyznaczonego obrońcy (art. 81 § 2 k.p.k.). Sąd może także cofnąć wyznaczenie obrońcy (art. 78 § 2 k.p.k.). Podsumowując, decyzja procesowa w przedmiocie wyznaczenia obrońcy nie wpływa więc ostatecznie na sytuację prawną oskarżonego, ani nie jest trwała.

Ponadto zarządzenie o wyznaczeniu obrońcy z urzędu nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe, a wydający je Sędzia nie orzekał a jedynie zarządził. Podjął czynność procesową, która nie stanowi przejawu sprawowania wymiaru sprawiedliwości, skoro ustawodawca przewidział kompetencję do jej podejmowania także dla referendarzy sądowych (art. 81 § 1 k.p.k.). Podsumowując, wznowienie z urzędu postępowania incydentalnego, zakończonego zarządzeniem o wyznaczeniu obrońcy z urzędu, jest niedopuszczalne.

Niezależnie od powyższego trzeba zauważyć, że zarządzenie objęte wnioskiem M.C. było dla niego korzystne – wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu został uwzględniony a wyznaczony obrońca z urzędu zrealizował swoje ustawowe obowiązki – przedłożył do akt sprawy opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji.

Podsumowując, ze względu na niedopuszczalność prowadzenia postępowania, które zamierzał zainicjować M.C., należało zarządzić jak na wstępie.

(TM)

[ms]

